

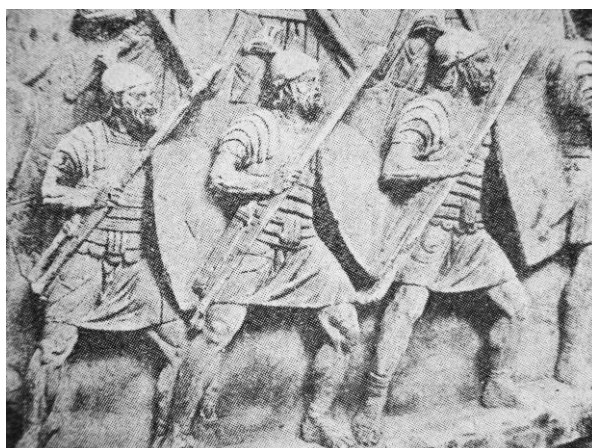
MAČEVANJE U BEOGRADU – Rimska vojna obuka

ШКОЛА МАЧЕВАЊА
"СВЕТИ ЂОРЂЕ"
www.macevanje.org

Rimska vojna obuka

Od velikog značaja za razumevanje duha i karaktera rimskog legionara mačevaoca u najvećoj meri je rimska vojna obuka za koju se može reći da nosi univerzalna obeležja za sve periode postojanja Rima.

O duhu **rimске** vojne obuke govori Vegecije: "Mi vidimo da je rimski narod podčinio sebi ceo svet zahvaljujući vojnim veštinama, zahvaljujući veštini dobro napravljenog logora i zahvaljujući vojnom školovanju. Na čemu se drugom mogla zasnivati vojna sila protiv mase Gala? Na čemu protiv većih i jačih Germana? Mi nikada nismo bili dorasli Afrikancima ni brzinom ni bogatstvom. Niko ne osporava da naša vojna taktika i teorija zaostaje za grčkom. Zato smo se mi zalagali za to da iskusno biramo mlade vojnike (regrute), da ih učimo zakonima oružja, da ih kalimo svakodnevnim drilom, da ih pripremamo tokom logorskog života na sve ono što se može događati u stroju i za vreme borbe ili pokreta, i napokon, da surovo kažnjavamo."

Ko je bio pozivan u vojsku? Prihvatljivi branioci su bili starosedeooci čija su deca navikla na život na otvorenom vazduhu i pri zimi i na suncu. Njih nije bilo

potrebno učiti kopati, dizati teret, hodati duge ture i izvoditi druge radnje koje su činili pravi vojnici. Često je Tiberije Grakh govorio o gradskim Rimljanima žaleći se na oskudnosti u sposobnostima, koji nisu bili naročito prigodni za vojnu službu. Ako se za vojsku birao građanin, jer je bio mlitav i razmažen, bilo je potrebno prvo čvrsnuti ga, zatim učiti da kopa, nosi teret, trpi žeđ i sunce, nemaštinu, život pod otvorenim nebom, a tek posle rukovanju oružjem. Pri izboru se nije samo obraćala pažnja na visinu već i na snagu, okretnost, hrabrost i sposobnost obučavanja. Govoreći o tome Vegecije je navodio kao primer homerskog junaka Tideja, koji je "bio nizak rastom, ali po oružju najjači".

Naravno mnoge vojskovođe su imale svoj pogled na izbor vojnika. Tako je Pir zahtevao da vojnik obavezno bude visokog rasta a Cezar je obraćao pažnju na fizičku snagu. Opis dobro izabranog rimskog regruta je dao Mahijaveli: "Drevni Rimljanin je morao da ima žive i vesele oči, krepak vrat, široke grudi, jake ruke, dugačke prste, uvučen stomak, jaka bedra, žive noge. Takav čovek uvek je izdržljiv i jak - dve osobine koje su se u vojnika najviše cene."

Ono što je bitna odlika karaktera Rimljanina i ono što je Rimu omogućilo osvajanje celog sveta je sem prakse u rukovanju oružjem i podizanju logora - navika na rat, i to prvenstveno ofanzivni rat. Da bi se postiglo savršenstvo u postizanju discipline, počinjalo se od najosnovnijih stvari kao što su čistoća ličnog naoružanja, odeće, tela. Lični izgled, ponašanje u logoru i na bojištu itd. Postojao je čuveni rimski egzercir (vojne vežbe) koji je stvarao disciplinu.

Regruti su vežbali 4 meseca i više bez prekida i to dva puta na dan - ujutru i posle podne. Oni su učili da ruše i tešu drva, kopaju rovove, probijaju puteve i penju se po stenama, plivaju, postavljaju i raspremaju logor, gađaju iz luka, bacaju kamen, koplje, barataju mačem i štitom, skaču kroz vatru, rvu se i prestrojavaju, trče pod punom opremom. Ali oni su se obučavali i u koračanju. Korak legionara je bio toliko tačan da je bilo moguće njime izmeriti rastojanje 1000 (milla) takvih koraka je iznosila 1 milju. To je bio vojni korak kojim su se za vreme 5 letnjih sati prelazilo 20 milja. "Punim" korakom, bržim, za to vreme je prelaženo 24 milje (oko 38 kilometara).

U sistemu obuke je bilo i trčanja i vojnici pod punom opremom trebali su da trče i do 20 kilometara. Često su se izvodili "treninzi" sastavljeni od četvorodnevnikih ciklusa. Livije opisuje ovaj trening: prvog dana legionari pretrče 6 kilometara sa punom opremom. Drugog dana čiste i sređuju svoje oružje, trećeg dana se bore palicama ili drvenim ili obloženim mačevima. Četvrtog dana se odmaraju. Petog dana ponovo trče pod punom opremom.

Nakon završene obuke vojnici su unošeni u spiskove, žigosane su im na koži oznake i oni su davali zakletvu. Ali ovim obuka nije bila završena. Takođe, i stari vojnici su bili obavezni da svaki dan vežbaju, često ne samo jedanput dnevno.

Vežbanje je počinjalo učenjem vojničkih koraka i marševanjem na dugim stazama u pravilnom poretku. Vežbali su postrojavanje i prestrojavanje u kretanju: iz prave linije u dva reda, iz dva reda u trougao, iz trougla u krug. Posebno je vođeno računa o trčanju kojim su se vojnici osposobljavali da brzo jurišaju na neprijatelja, zauzimaju borbene položaje, brzo izviđaju i lako hvataju begunce. U toku leta svi su vojnici morali redovno da plivaju. Posebna pažnja se posvećivala mačevanju. Za tu obuku su postojali učitelji. Vojnik koji nije postigao zadovoljavajuće rezultate dobijao je za sledovanje ječam a ne pšenicu. Pri vežbanju bacanja koplja koplje je bilo uvek duplo veće težine od stvarne, kao i mačevi. Ovakvim vežbanjem se povećava snaga ruku i veština. Vežbalo se i bacanje kamena i olovnih kugla.

Posebna pažnja se pridavala individualnom vežbanju. Ono je izvođeno na lutkama na kojima su učili da vrhovima i oštricama zadaju udarce po obema stranama tela, glavi, nogama, da zadaju udarce skokovima, da se otkriju ili sklone iza štita itd. Preciznost bacanja koplja je takođe uvežbavana na lutkama kao i gađanje praćkama ili strelama. Svi vojnici su morali su da znaju da pišu i čitaju jer su u legiji postojale aktivnosti koje predpostavljaju pismenost.

Obuka i radovi su izvođeni kod Rimljana neprestano i zimi i leti i pod svim vremenskim okolnostima i pod svim dodatnim naporima. Rimski vojnik je trebalo da bude »naviknut na napore u miru, kako bi prošao bez teškoća u ratu. Jer koliko je obučeni i disciplinovani vojnik u žudnji za borbom, toliko se neobučeni boji. U ratu je disciplina važnija od snage; no ako se ta disciplina zanemari, nema više razlike između seljaka i vojnika. Trajno vredi stara rimska izreka da se suština rata nalazi u stalnoj vežbi«. Vegecije

Osim što je rimski vojnik bio dobro obučen on je morao sa sobom da nosi svu opremu. Tu nisu samo oklop, koplje, štit i kaciga već i stvari koje ne spadaju u oružje i borbenu opremu a koje su mu bile neophodne za svakodnevni život, Nih je odlagao pre bitke na određeno mesto. On je sa tom kompletnom opremom u koju je spadala i lična hrana (so, brašno, meso, povrće...) a što je često imalo težinu i do 40 kilograma dnevno pešačio više od 30 kilometara. U tu neborbenu opremu je ulazilo: vuneni ogrtač, pijuk za kopanje fortifikacije, hrana za tri dana, kožna čaturica za vodu ili vino, ašov za pravljenje nasipa od zemlje, krstasta motka za nošenje stvari. Vergilije je o tom pešačko-nosačkom životu napisao:

"Vojnici legije, u svom stroju zbijeni,
Pod teškim tovarom i oružjem svijeni,
Marširaju žustro, trpeć svaku muku,
Pripravni da uvek dušmana tuku."

Kod rimskog vojnika je takođe neprestano razvijana i navika za raznovrsne poljske radove i opsadne opkope (puteve, vodovode, amfiteatre itd.) Rimski vojnik je bio i pravi zanatlija. Naime, veliki broj legionara su bili vešte zanatlije: obučari, krojači, kovači, berberi... Oni su u slobodno vreme obavljali niz aktivnosti od značaja za svakodnevni život jedinice i shodno tome su imali i izvesne privilegije. Katkad su naređivani i nepotrebni poslovi samo da bi vojnici radili jer su se Rimljani bojali više nerada nego neprijatelja.

Rimski vojnik je dugotrajnom obukom i opisanim načinom života stekao svoje tri glavne osobine: izdržljivost, strpljenje i upornost.

Vojnička služba je bila duga i teška: dvadeset pet godina ili dvadeset vojnih pohoda. Najstariji vojnici su se zvali veterani i sa pedeset godina su dobijali zemlju i sticali pravo da se žene.

Rimski vojnik, iako je bio savršeno obučen zavisio je samo od vođe. Ako je general koji je rukovodio legijama bio nesposoban i legionar je bio bezvredan. Iz tog razloga uloga vojnih rukovodilaca, a posebno centuriona, u rimskoj vojsci je bila ogromna. Osim što se bavio obukom regruta i trenažom vojnika on je imao i niz zadataka domaćinske i poljoprivredne prirode. On je morao biti praktičar koji se iskazivao ličnim primerom. Centurion je čovek velike fizičke snage, visokog rasta koji je lako i jako baca koplje i majstor je rukovanja mačem i štitom, koji barata i drugim oružjima, bistar, oštrouman, sa osećajem za disciplinu i naredbu, dobro obučen, odeven, kao i sa oružjem koje je uvek bilo savršeno čisto i blistavo. Ne samo centurioni, već i tribuni i prepoziti (stariji oficiri) su bili takvi.

I stari vojnici ne želeći da priznaju svoju slabost svakodnevno su dolazili na mesta za vežbe i zajedno sa mladima upražnjavali rukovanje oružjem, jahanje i borbu bez obzira na starost. Može se reći da su oni prvi iskusili plodove tradicionalnog evropskog zanata: učitelja mačevanja.

**ШКОЛА МАЧЕВАЊА
"СВЕТИ ЂОРЂЕ"**

Aleksandar S., učitelj mačevanja

- * [NASLOVNA](#)
  - * [GLAVNA STRANA](#)
  - * [KONTAKT](#)
- [www. macevanje.org](http://www.macevanje.org)**